

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1224
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/151
Başvuran : T. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru başvuranın daha önce bulunduğu kurumda; sağlık hakkına erişiminin engellendiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Hipertansiyon hastalığının bulunduğunu,

b. Hastane sevinde kendisini muayene eden doktorun günde iki kez tansiyonun ölçülmesi için talimat verdiğini ancak revir birimine bu hususu hatırlatmasına rağmen tansiyon ölçümünün yapılmadığını, telefonda annesine tansiyonunun ölçülmediğini söylemesi üzerine revirden görevli sağlık memurunun gelerek ölçümünü yaptığını,

c. Hastane sevki sırasında doktora tansiyon ölçümü yapılmadığını söylediğini bu sırada doktora ölçüm yapılmış gibi bir çizelgenin iletildiğini gördüğünü,

ç. Tekrar ceza infaz kurumuna döndüğünde bazen infaz ve koruma memurları bazen ise sağlık memuru tarafından tansiyon ölçümünün yapıldığını, bunların not alınmadığını, Kurum Müdürüne şikayetini iletmesinin akabinde çizelge tutularak tansiyonu not edildikten sonra imzasının alınmaya başlandığını,

d. Hastane sevki esnasında doktorun muayene dosyasına yazdığı “günde iki kez tansiyonu ölçülsün.” notunun el yazısı ile “günde bir kez tansiyonu ölçülsün.” olarak değiştirildiğini,

e. Kendisine reçete edilen ilaçların muadillerinin hastalığına iyi gelmediğini, sağlığının bulunduğu Kurumda tehlike altında olduğunu,

f. Kurumdan konu üzerine çeşitli Kurumlara hitaben yazdığı dilekçelerin çıkış yapmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın ceza infaz kurumunda barındırıldığı süre içerisinde yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle, 57 defa Kurum Aile Hekimliğince muayenesinin yapıldığı, 10 defa Kampüs Devlet Hastanesine, 9 defa Ankara Şehir Hastanesine, 5 defa Dr. Sami Ulus Çocuk Hastanesine, 1 defa da Sincan Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevk edilerek gerekli tetkik ve tedavilerinin yaptırıldığı, yapılan muayeneler sonucunda doktor tarafından

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kendisine reçete edilen tüm ilaçların temin edilerek hiçbir gecikme olmaksızın düzenli olarak kendisine verildiği,

b. Başvuranın bahsetmiş olduğu rahatsızlığı ile ilgili olarak 4/10/2021 tarihinde gerekli tetkik ve tedavilerinin yapılması amacıyla Ankara Dr. Sami Ulus Çocuk Hastanesi Pediatri Polikliniğine sevk edildiği, burada yapılan muayenesi sonucunda tanzim edilen doktor raporunda "yüksek tansiyon" tanısı ile ilaç reçete edildiği ve tuzsuz diyet önerilerek iki-üç hafta sonraya ölçümler ile kontrol önerildiği, doktor raporunda günde iki kez tansiyon ölçümü yazmadığı tespit edilmiş olup kendisine doktor tarafından reçete edilen tüm ilaçların temin edilerek düzenli kullanması sağlandığı,

c. Doktor raporunda tansiyon takibi ile ilgili bir ibarenin bulunmadığı, ancak yine de başvuranın düzenli olarak tansiyon takibinin yapıldığı, tutuklunun iddialarının aksine, tansiyon takibinin Kuruma ait dijital tansiyon aleti ile hafta sonları da olmak üzere düzenli olarak yapıldığı ve yapılan ölçümlerin kayıt altına alındığı, başvuranın Kurum görevlilerine kendisine doktor tarafından tansiyon takibinin önerildiği halde tansiyonun ölçülmediğini ifade etmesi üzerine, yeniden hastaneye sevk edilerek kendisini muayene eden doktor ile görüşürülmüş ve yapılan görüşme neticesinde doktorun tutukluya tansiyon takibi konusunda dosyada yapılan düzeltmenin kendisi tarafından yapıldığını ifade ettiği,

ç. Sonuç olarak başvuranın tüm iddialarının asılsız olduğu, yaşamış olduğu sağlık sorunları nedeniyle gerekli tüm tetkik ve tedavisinin sağlanması amacıyla ilgili sağlık kuruluşlarına sevkini sağlandığı, kendisine reçete edilen tüm ilaçların eksiksiz bir şekilde temin edilerek kullanmasının sağlandığı, ancak çoğu zaman başvuranın kendi isteğiyle ilaçlarını düzenli bir şekilde kullanmayı reddettiği, konu hakkında görevlilerce tutanak tanzim edildiğinin tespit edildiği, yine başvuranın doktor tarafından belirttiği şekilde hafta sonları ve mesai saatleri dışında bile tüm tansiyon takiplerinin yapılarak kayıt altına alındığının tespit edildiği,

d. Ayrıca, aynı konularla ilgili olarak başvuranın Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığına 5/7/2022 tarihli şikayet dilekçesi ile ihbarda bulunduğu, yapılan şikayet üzerine gerekli incelemenin başlatıldığı ve yapılan inceleme sonucunda, yazı ekinde bir sureti bulunan Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığı Ceza İnfaz Kurumundaki Adli Olayları Soruşturma Bürosunca 2022/... sayılı karar ile "Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığına" dair karar verilmiş olduğunun tespit edildiği,

hususları ifade edilmiştir.

4. Muhatap Kurumun yazılı görüşü, başvurana yazılı görüşünü sunması için iletilmiş ancak başvuran görüşünü iletmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde; "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz...*" hükmü yer almaktadır.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir. Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 43'üncü maddesine göre; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması

kapsamındaki başvuruları Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler doğrultusunda incelenmektedir.

8. Mezkur Yönetmelik'in 65'inci maddesinde; "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*" hükmü bulunmaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuranın iddiası; bulunduğu ceza infaz kurumunda sağlık hakkına erişemediği, sağlığı ile alakalı doktorun verdiği talimatların yerine getirilmediği, kendisine reçete edilen ilaçların muadillerinin verildiği, konu üzerine yaptığı başvuruların dilekçelerinin Kurumdan çıkmasına engel olduğu yönündedir.

13. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Bu çerçevede mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu kavramsal çerçevede mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı bağlamında incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Hakan Olğun*, B. No: 2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

14. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabileceğinden, mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza

veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2.Genel Rapor [Inf (92) 3], para.44). CPT'ye göre mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gerekli olup sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (3. Genel Rapor [CPT/Inf (93) 12], para.34).

15. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'ün "Hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavilerinin yapılacağı hastaneler" başlıklı 34'üncü maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir: "*(1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavileri, bulunduğu yer ya da en yakın Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koşullarında yapılır. 2) Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevki sağlık kurulu raporuyla; acil ve hayati tehlikesi bulunması hâlinde ise varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilen ve başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleşmediği, hastaya nerede ve ne tür tedavinin uygulanması gerektiğini açıkça belirten bir raporla olur. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koşulu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir. 3) Hükümlü ve tutuklular acil haller dışında özel sağlık kuruluşlarına sevk edilmez. 4) Kampüslerde kurulan semt polikliniklerinde, kampüste bulunan ceza infaz kurumu hasta hükümlü ve tutuklularının yanında, başka ceza infaz kurumlarından gelen hasta hükümlü ve tutukluların da muayene ve tedavisi yapılabilir.*"

16. Başvuranın bulunduğu kurumda, sağlık hakkına erişemediği, tansiyon ölçümlerinin düzenli yapılmadığı yapılsa dahi not edilmediği, doktorun sağlık dosyasına aldığı notların değiştirildiği, kendisine reçete edilen ilaçların muadilinin verildiği ve bu ilaçların kendisine faydasız ve yetersiz geldiği iddialarına ilişkin olarak; muhatap Kurum iddiaların gerçeğe aykırı olduğunu, mahpusun sevklerinin gerçekleştirildiğini, tüm tıbbi ve tedavilerinin yapıldığını ifade etmiştir. Başvuranın doktorun notunun değiştirildiği iddiası üzerine söz konusu doktor ile görüşmeye götürüldüğünü, doktorun bizzat notu kendinin düzelttiğini başvurana ifade ettiğini aktarmıştır.

17. Muhatap Kurumun yazı ekinde sunulan sağlık dosyası evrakları incelendiğinde; başvuran hakkında belirli süreler ile tansiyon takibi verildiği, muhatap Kurum tarafından farklı tarihlere ait tansiyon çizelgelerinin Kurumumuza sunulduğu, bu çizelgelerin ilgili personel tarafından imzalı olduğu, başvuranın hastane sevklerinin gerçekleştirildiği ve ilaçlarının reçete edildiği, başvuranın zaman zaman ilaçlarını içmeyi reddettiğinin tutanak altına alındığı hususları anlaşılmaktadır. Sağlık hakkı yönünden başvuranın iddiaları muhatap Kurumun cevapları ile incelendiğinde hak ihlaline varan bir uygulama olmadığı değerlendirilmiştir.

18. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvuran tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin KAYA*, B. No: 2013/1213, 04/12/2013, para. 32).

19. Başvuranın konu ile ilgili dilekçelerinin Kurum dışına çıkmasının engellendiğine ilişkin olarak ise; başvuranın Kurumumuza ve Batı Adliyesine verdiği dilekçelerin yerine ulaştığı anlaşıldığından bu iddianın dayanaktan yoksun olduğu bu nedenle kabul edilmez bulunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

20. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, başvuruda kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye